

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An scientia habitualis sit una, & quomodo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

QUÆSTIO III.

An Scientia habitualis sit una & quomodo?

I.

Alia scientia est universalis alia particularis.

Duplex est Scientia habitualis, una partialis, totalis altera; scientia partialis est habitus inclinans ad assensum scientificum de objecto partiali alicujus scientiæ totalis, verbi gratiâ, habitus inclinans ad assensum scientificum de Syllogismo, aut modo sciendi. Scientia totalis est ex omnibus habitibus partialibus alicujus scientiæ aggregatum, talis est Logica, Physica, quæ in se continet omnes habitus partiales Logicæ, vel Physicæ. Quæstio ergo hæc non agitur de scientia actuali, an sit una, quia certum est eam esse qualitatem simplicem & indivisibilem, cum non distinguatur ab ipso actuali assensu Conclusionis, sed de scientia habituali, eaq; totali. Circa titulum quæstionis prima sententia est D. Thomæ 2. q. 54. art. 4. & Thomist. afferentium, habitum totalem alicujus scientiæ totalis esse qualitatem simplicem, & omnino indivisibilem, non obstantem diversitate specificâ objectorum & actuum, pro quo supponit D. Thomas cum suis, habitum posse augeri dupliciter intensivè, & extensivè. Intensivè, quando in eadem parte subjecti acquirit plures partes per additionem unius partis ad aliam, non secus ac calor, dum in eadem parte subjecti, verbi gratiâ, ligni acquirit plures gradus: Extensivè perficitur, quando ad plures conclusiones, vel objecta se extendit, licet in se maneat simplex & unicus, non secus ac calor, qui se extendit ad plura calefactibilia, ait autem D. Thomas, quod quando aliquis acquirit scientiam unius conclusionis per demonstrationem, statim habet habitum, sed imperfectè, quando autem postea acquirit scientiam alterius conclusionis, non generari in eonovum habitum, sed tantum priorem intendi, ita ut, qui primo fuit imperfectior, per illum alterum perficiatur, & sic de cæteris conclusionibus, sed hæc sententia refutabitur, & quidem quoad habituum intensionem spectat, cum illam admittant, consequenter loqui videntur, nam notum est illud D. Thomæ & Thomist. quod qualitas non intendatur per additionem unius gradus ad alium in eadem parte subjecti, sed per majorem, ut loquuntur radicationem; ergo quando in præsentis casu dicunt, intendi habitum per additionem unius gradus ad alium gradum, non consequenter loquuntur. Secunda opinio est Scoti 1. d. 4. & in Met. lib. 6. q. 1. n. 18. afferentis scientiam totalem non esse unam simplicem qualitatem, sed esse aggregatum ex pluribus partialibus habitibus specie distinctis, quem sequuntur sui, & Nominales ac Recentiores passim, cum quæ ad quæst.

II.

Scientia habitualis non est simplex qualitas.

DICO. Scientia totalis habitualis non est una simplex qualitas, sed aggregatum ex pluribus specie distinctis. Est Scoti supra & in Prologo. q. 3. n. 5. & in 3. d. 25. q. 2. art. 3. & Probatur rationibus Doctoris, primò ex Ratione ejus in Met. supra. Secundum D. Thomam & suos, actus naturaliter est generativus habitus per hoc, quod naturaliter sui similitudinem relinquit in passio, sed eorum, quæ differunt specie sunt diversæ

similitudines naturales, maxime quando agunt secundum proprias rationes; ergo quanta est differentia actuum, tanta est differentia habituum. Probatur secundò ratione Doct. supra in 1. Duo individua ejusdem speciei non exigunt necessariò duas causas totales diverse speciei, sed habitus scientiæ totalis necessariò exigunt duas totales causas; ergo non sunt ejusdem speciei; major probatur dicendo per singula individua ejusdem speciei, nam duo calores, duæ albedines non exigunt necessariò duas causas totales diverse speciei. Probatur mi. Quia habitus necessariò exigunt produci ab actibus ejusdem speciei, quos ipsi iterum producere possunt, sed actus de diversis specie objectis partialibus specie distinguuntur, nam actus distinguuntur produci à diversis specie causis, seu necessariò exigunt produci ab his actibus, & sic idem numero simplex habitus, non exigunt necessariò produci à diversis specie causis, seu actibus. Probatur terriò: Si habitus scientiæ totalis esset unicus & simplex, sequeretur, quod qui haberet habitum scientificum demonstrandi passionem de Syllogismo, verbi gratiâ, nihil ignoraret in tota Logica, sed esset facilis ad omnes alias conclusiones scientificas in Logica, quod si verum esset, nequaquam contingeret, quod tam frequenter nonnulli, qui manum applicarent ad aratrum, tam citò se reciperent retrò, nec in Academiciis Neotericorum tot Logicam ad clavum suspenderent, & clavam, vel potius stivam apprehenderent, probatur sequela, quia iste unicus habitus est, qui faciliat ad omnes alias conclusiones æqualiter secundum Thomistas; ergo si aliquis haberet unicum habitum partialem de Syllogismo, esset facilis ad omnes alias conclusiones in Logica eliciendas.

Dices: Hoc non sequi, quia potest esse

scientia de una conclusione scientiæ totalis, & ignorantia, & error de alia, quia ille simplex habitus nondum se extendit ad illam aliam conclusionem, circa quam est error. Sed Contra 1. Vel ille habitus, qui primò tendit in Syllogismum, verbi gratiâ, & postea in propositionem, necessariò tendit in propositionem, vel non tendit, neutrum dici potest in sententia Adversariorum; ergo &c. non primum, quia si necessariò tendit in propositionem, debet necessariò tendere in ipsam in omni instanti in quo tendit in Syllogismum, alioquin non necessariò tenderet in propositionem; ergo in omni instanti in quo est habitus scientificus de Syllogismo, erit etiam de propositione, & per consequens posito habitu scientifico de Syllogismo, implicat esse errorem de propositione in sententia Adversariorum, quod est jam probatum: Nec etiam secundum, quia inconveniens est, habitum posse formaliter tendere in aliquid, in quod possit non tendere, cum sit naturalis causa agens secundum ultimum posse, nisi impediatur, & consequenter tendit in quodlibet, in quod potest tendere. Dixi formaliter, quia habitus tendens formaliter in objectum primum scientiæ totalis, tendit virtualiter in omnia inclusa in illo objecto. Contra secundò: Non est imaginabile quomodo habitus li-

mitate

mitatæ virtutis, & activitatis idem numero manens, possit se extendere ad tot diversos specie actus, verbi gratiâ, habitus inclinans me ad hunc assensum, Omnis oratio in quâ quibusdam positus, aliud ex his &c. possit etiam tendere in hunc assensum, propositio est oratio unius de alio entitativa. Unde si vera esset opinio illa, frustra juvenis tot annos in Scholis teneret vestes & scamna, quia per unam horam forte unum simplicem habitum possent acquirere, qui valeret ad totas scientias comprehendendas. Sed

Instatur. Multæ sunt scientiæ, quæ non habent pro objecto aliquid unum, aut speciem, aut genere, sed omnia disparata ut Theologia, quæ habet pro objecto Deum, sacramenta virtutes, &c. quæ nullo modo sunt unum, aut genere, aut specie. R. Illa omnia, quæ considerantur in Theologia reduci ad Deum, & sic Deus erit objectum adæquatum, & attributionis in Theologia, cætera autem erunt objecta partialia, quæ tamen etiam reduci debent ad objectum totale.

QUÆSTIO IV.

Quomodo corrumpatur habitus scientificus?

Suppono habitum supernaturalem infusum non posse à nobis corrumpi, nam cum habitus supernaturales infusi sint, termini creationis erunt etiam termini annihilationis, & per consequens, sicut à Deo solo creari possunt, ita etiam ab ipso solo poterunt annihilari, quare tantum controvertitur de habitibus per nos acquisitos vel acquisibiles, dico acquisibiles, quia licet Deus mihi, verbi gratiâ, aut alicui alteri infunderet habitum Logicæ, ille poterit corrumpi per habitum contrarium, quia ille non est supernaturalis quoad substantiam, licet sit supernaturalis quoad modum, quo acquisitus fuit. Itaq;

I. *Habitus infusi à nobis non corrumpuntur.*

DICO I. Actus oppositus corrumpit habitum scientiæ efficienter, in quantum scilicet producit habitum oppositum, verbi gratiâ opinionis, qui formaliter opponitur scientiæ.

II. *Actus oppositus corrumpit habitum.*

Probatur Conclusio: Illud rectè dicitur destruere aliud effectivè, quod effectivè producit aliquid incompatible cum illa re destructa, sicut sol dicitur effectivè destruere frigus in manu, quia in ea producit calorem, ergò.

DICO 2. *Habitus naturalis nunquam corrumpitur, aut destruitur formaliter, & immediate nisi per habitum oppositum.* Probatur: *Habitus non expellitur formaliter, & immediate per cessationem ab actu, ut experiètiâ patet, nisi occasionativè; nec per hoc quod corrumpatur res facta, quod probo, quia in hyeme datur scientia de rosa, licet rosa sit corrupta quoad existentiam, corruptio enim quoad existentiam rei scientiæ non sufficit ad hoc, ut corrumpatur scientia, sed deberet corrumpi quoad essentiam, hoc autem fieri nequit, ergò: Nec per hoc quod moriatur sciens, scientia corrumpitur, quia in anima separata manent habitus scientiarum: Nec deniq; quod sciens obliviscatur conclusionis, quia nulla est oppositio inter habitum, & conclusionem ejus.*

III. *in simul cum cum habitus.*

Probatur Conclusio secundò. Idèò præcisè corrumpetur habitus, quia in tempore, quo est oblivio, non est assensus præmissarum, vel conclusionis in intellectu, sed hæc ratio nulla est, quia aliàs quotiescunq; intellectus averteret se ad alia objecta ab actuali consideratione conclusionis, perderet habitum ante acquisitum, & idem dicendum de oblivione

IV.

Rr 3 medit

IV.

Arguitur 1. Idem habitus specie supernaturalis potest producere actus specie diversos, habentes etiam specie diversam difficultatem, verbi gratiâ, fidei; ergò etiam naturalis quilibet alius cujuscunq; scientiæ. R. negando consequentiam, disparitas est, quia habitus infusi non producuntur per actus suos physicè, nec ullo modo ad facilitatem instituti sunt, secus est de naturalibus per actus acquisitis.

Instatur. Etiam idem habitus naturalis potest inclinare ad diversos specie actus; ergò nulla solutio. Probatur ant. quia, qui acquirit habitum circa unam conclusionem, facilius deinde cognoscit secundum, sicut qui scit cantare unam cantionem, facilius deinde cantat secundam, ergò. R. negando ant. cujus prob. ant. dist. cognoscit facilius secundam, per facilitatem inclinantem determinatè, nego ant. inclinantem indeterminatè, concedo ant. unde idem habitus per concomitantiam juvat potentiam ad actum secundum diversæ rationis, quatenus in ratione generica convenit cum actibus propriis illius habitus.

Urgetur. Habitibus cujuscunq; scientiæ totalis, debent habere aliquam unitatem, sed nullam potius quàm simplicem, ergò. Probatur ma. quia quælibet vocatur una. Probatur mi. debent habere majorem unitatem, quàm habitus aliarum scientiarum; ergò debent habere unitatem simplicem, quia alias omnes scientiæ habent unitatem aggregationis & ordinis, ergò. R. negando mi. cum consequentia probationis ad cujus rationem dico, quod omnes quidem scientiæ habeant unitatem aggregationis in ordine ad subiectum, non tamen omnes habent unitatem aggregationis in ordine ad objectum.

V.

Arguitur 2. Si habitus scientiæ totalis non esset una simplex qualitas, nulla scientia esset una, & sic nec Logica, nec Physica esset una, sed hoc est inconveniens, ergò. Probatur ma. Quia juxta nos quælibet scientia totalis habitualis, est aggregatum ex pluribus habitibus specie distinctis, partialibus tamen, sed hoc aggregatum non potest dici quid unum, cum sit specie multiplex, ergò. R. cum Aristotele I. post cap. 23. scientiam totalem habitualem dici unam ab unitate sui objecti, nam si objectum sit aliquid genericum includens alia plura, vel per modum causæ, vel per alium ordinem, ut ait Scotus, scientia erit generica, si specifica, scientia erit una species similiter.